

Біографія Василя Стефаника

Виконав Мірошніченко Владислав

Студент 3 ІІ групи

ДИТИНСТВО

Народився 14 травня 1871 року в селі Русів на Станіславщині (тепер Снятинського району Івано-Франківської області) в сім'ї заможного селянина. Змалку був дуже відданий матері, цю любов проніс через усе життя. Батько був працюючим, але мав непростий, інколи авторитарний характер. На освіту сина грошей не шкодував, але долю спланував сам, не зважаючи на його думку. Дитячі роки пройшли в атмосфері прадавніх традицій і звичаїв Покуття, тоді ж пізнав таємничий світ народних пісень, казок, легенд, переказів, познайомився з селянським побутом. Змалечку пас овець, їздив з батьком у поле. Мав двох рідних братів (Володимира і Юрія) та двох сестер. Від матері та старшої сестри Марії навчився співати.

Навчався у Русівській початковій школі (з 1878), [Снятинській](#) міській школі (з 1880), потім у польських гімназіях у [Коломиї](#) (з 1883 року) та [Дрогобичі](#) (з 1891). Там зазнав чимало знущань і принижень. У тодішніх галицьких гімназіях навчання проводилося німецькою та польською мовами, українська була під забороною, у них панувала задушлива атмосфера, насаджувалися вірнопідданські погляди. У 1883 році на першому курсі гімназії в Коломиї Стефаник познайомився з активною учасницею жіночого руху в Галичині [Анною Павлик](#) — сестрою [М. Павлика](#). Саме від неї дізнався про українську літературу й боротьбу українців за свої права.

Разом із Стефаником навчався в гімназії і майбутній письменник-сатирик [Лесь Мартович](#), а згодом сюди ж вступив Іван Семанюк, відомий у літературі під іменем [Марко Черемшина](#). Разом з іншими гімназистами-українцями брав участь у прогресивних таємних гуртках молоді, працював у культурно-освітньому русі на селі. Учасники гуртка вели громадсько-культурну роботу серед селян (зокрема, організовували [читальні](#)). Стефаник-гімназист починає пробувати сили в літературі. Зі своїх перших творів Стефаник опублікував без підпису лише один вірш. У співавторстві з Мартовичем написав два оповідання: «Нечитальник» (1888) та «Лумера» (1889).

У 1890р. через участь у [«Покутській трійці»](#) — таємному творчому об'єднанні духовно близьких митців-земляків, до складу якої входили також Лесь Мартович та Марко Черемшина, Стефаник був виключений з [Коломийської гімназії](#). Освіту продовжив у Дрогобичі, де свого часу навчався [Іван Франко](#). Тут майбутній письменник знову поринув у громадсько-культурну роботу — вже як член селянської [«Українсько-руської радикальної партії»](#), заснованої у 1890 році І. Франком та М. Павликом. На формування світогляду майбутнього письменника в цей час значний вплив мали ідеї [М. Драгоманова](#), І. Франка та М. Павлика. Там він брав участь у громадському житті, став членом таємного гуртка молоді, особисто познайомився з Франком, з яким потім підтримував дружні зв'язки.

Після закінчення Дрогобицької гімназії (1892) Стефаник вступив на медичний факультет Ягеллонського Університету в Кракові (1892). Однак, за визнанням письменника, з тією медициною «вийшло діло без пуття». Замість студіювання медицини він поринає у літературне і громадське життя Кракова. Будучи студентом, брав участь у діяльності молодіжного товариства «Академічна громада», у польських і українських студентських гуртках і літературних об'єднаннях, співпрацював з польськими видавцями. У студентські роки він особливо багато читає, пильно стежить за сучасною літературою, зближується з польськими письменниками.

У Кракові Стефаник на довгі роки заприятелював з польським лікарем і культурним діячем В. Морачевським. Приятелювання з ним, а також дружні стосунки з плеядою письменників «Молодої Польщі» (зокрема з С. Прибишевським), В. Орканом та іншими відкрили Стефаникові, за його власним висловом, «дорогу в світ». У Кракові, який був на той час центром польського модернізму, знайомиться з новітніми європейськими мистецькими течіями, що позначилося на формуванні Стефаника як митця: він розпочав свій шлях із модерністського жанру поезій у прозі. У Кракові ним були написані новели «Камінний хрест», «Вечірня година», «Дорога», «Палій» та інші твори.

Стефанік-студент бере активну участь у громадському житті рідного Покуття, розширює творчі контакти з українськими періодичними виданнями, активізує свою діяльність як публіцист. Після опублікування в 1890р. першої статті — «Жолудки наших робітних людей і читальні» — він у 1893 — 1899 рр. пише і друкує в органах радикальної партії «Народ», «Хлібороб», «Громадський голос» та «Літературно-науковому віснику» ряд статей: «Віче хлопів мазурських у Кракові», «Мазурське віче у Ржешові», «Мужики і вистава», «Польські соціалісти як реставратори Польщі od torza do torza», «Книжка за мужицький харч», «Молоді попи», «Для дітей», «Поети і інтелігенція».

Активно займаючись громадсько-політичною діяльністю, а також публікуючи власні публіцистичні статті і художні твори, Стефаник поступово втрачає зацікавлення медициною і зрештою у 1900 році покидає університет.

Одним з студентських товаришів був Й. Шмігер, до якого у село Розношинці приїжджав у 1894, 1896, 1898 та 1903 рр. Йому присвятив новелу «Палій». У с. Тарасівка бував в університетського колеги Остапчука .

Перша збірка новел — «Синя книжечка», яка вийшла в світ у 1899 році в Чернівцях, принесла Стефаникові загальне визнання, була зустрінута захопленими відгуками найбільших літературних авторитетів, серед яких, крім Івана Франка, були Леся Українка, Михайло Коцюбинський, Ольга Кобилянська, стала помітною віхою в розвитку української прози. Автор «Синьої книжечки» звернув на себе увагу насамперед показом трагедії селянства.

Стефаник В. С.

**СИНЯ
КНИЖЕЧКА**

“Відкрита книга”

2011

У 1900р. вийшла друга збірка Стефаника — «Камінний хрест», яку також було сприйнято як визначну літературну подію. Для другої збірки Стефаника характерне посилення громадянського пафосу (завдяки таким творам, як «Камінний хрест», «Засідання», «Лист», «Підпис»). У другій збірці головне місце займає тема, що хвилювала письменника протягом усього творчого життя, — самотність старість, трагедія зайвих ротів у бідних селянських родинах. Цій темі цілком присвячені твори із «Синьої книжечки» («Сама-саміська», «Ангел», «Осінь», «Школа»), новели зі збірок «Камінний хрест» («Святий вечір», «Діти»), «Дорога» («Сніп», «Вістуні», «Озимина»). Цікавить Стефаника вона й у другий період творчості, хоч уже в іншому плані («Сини», «Дід Гриць», «Роса», «Межа»).

Стефаник В. С.

КАМІННИЙ
ХРЕСТ

“Відкрита книга”

2011

У 1901 році вийшла в світ третя збірка новел Стефаника — «Дорога», яка становила новий крок у розвитку його провідних ідейно-художніх принципів. Це наявне у своєрідній поетичній біографії Стефаника «Дорога» та роком раніше написаній ліричній сповіді «Confiteor», що в переробленому вигляді була надрукована під назвою «Моє слово». У збірці переважають новели безсюжетні, лірично-емоційного плану («Давнина», «Вістуни», «Май», «Сон», «Озимина», «Злодій», «Палій», «Кленові листки», «Похорон»).

Класика української літератури

Стефаник В. С.

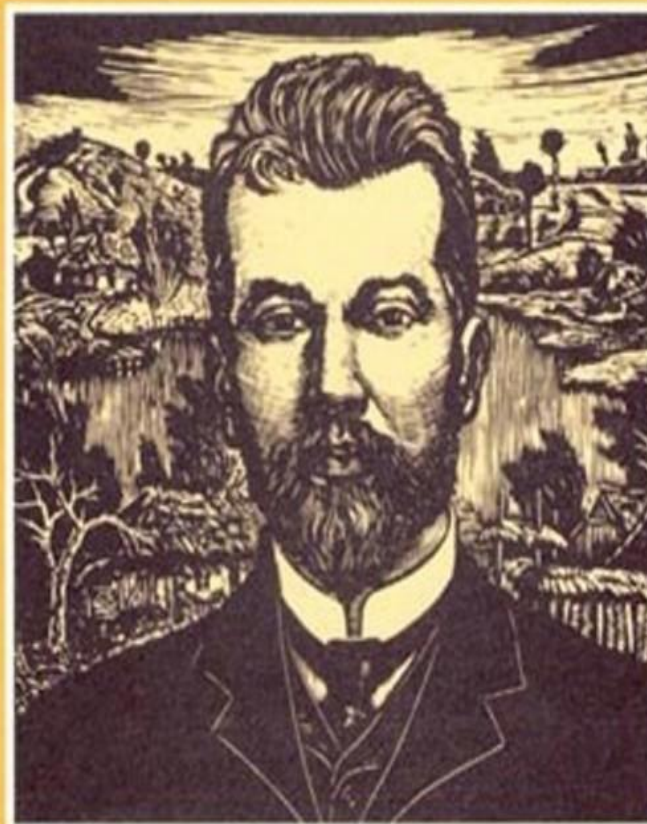
ДОРОГА

“Відкрита книга”

2011

У 1905 році вийшла в світ четверта збірка письменника — «Моє слово». У ній уперше була надрукована новела «Суд», яка завершує перший період творчості Стефаника.

 Василь
СТЕФАНИК
Моє слово

У 1916 році Стефаник пише новелу «Марія», яку присвячує пам'яті Франка. За «Марією» письменник публікує шість новел, які разом із двома названими творами другого періоду («Діточа пригода» і «Марія») склали п'яту збірку — «Вона — земля», видану у 1926 р. У 1927 — 1933 рр. Стефаник опублікував ще більше десяти новел. В останні роки життя Стефаник пише також автобіографічні новели, белетризовані спогади. До них належать такі твори, як «Нитка», «Браття», «Серце», «Вовчиця», «Слава йсу», «Людмила», «Каменярі».

Видавши в самому кінці 1900 року збірку новел «Дорога», датовану наступним роком, Стефаник залишив навчання в університеті і виїхав із Кракова. На той час стосунки з батьком, який зовсім відмовився утримувати сина, дуже ускладнилися. Літературна робота дуже виснажувала, а заробітки з неї були мізерними. Стефаник важко переживав смерть матері, [Леся Українка](#), зустрівшись з ним 1901 року в [Чернівцях](#), відзначила хворобливий настрій новеліста. Протягом трьох років письменник жив у друзів, пробував писати, але написане не задовольняло, й він його знищував. Незважаючи на життєві труднощі, Стефаник не забував про високу місію громадянина-українця.

Важливою віхою у житті В. Стефаніка була подорож 1903 року до Полтави на відкриття пам'ятника Іванові Котляревському. Крім Полтави, відвідав також Київ, Житомир та Канів, зустрівся з Миколою Лисенком, Лесею Українкою, Оленою Пчілкою, Михайлом Коцюбинським, Христиною Алчевською, Михайлом Старицьким, Панасом Мирним, Борисом Грінченком, Володимиром Самійленком, Гнатом Хоткевичем, Миколою Вороним, Іваном Стешенком та іншими, вони привітали його як одного з видатних діячів української літератури. Велике враження справило на письменника відвідання могили Тараса Шевченка. З неї він «поклонився всій Україні».

У 1904 одружився на дочці священника, посла Галицького сейму Кирила Гаморака, — Ользі (весілля відбулось 26 січня у ресторані львівського готелю «Ванда», тепер вул. Шевська, 4; були присутні Іван Франко, Лесь Мартович, Марко Черемшина, Володимир Шухевич^[2] Оселився у с. Стецева поблизу Русова на господарстві тестя, займався сільським господарством

Активізує громадську діяльність: як кандидат у посли [австрійського парламенту](#), 1908 виступає в населених пунктах округу, зокрема у [Заліщиках](#), [Добрівлянах](#), [Торському](#), виграє вибори. З 1910 року разом з дружиною й трьома синами (Семеном, Кирилом, Юрієм) переїхав до рідного села, у якому жив до кінця свого життя. З 1908 й до розвалу Австро-Угорщини (1918) — депутат австрійського парламенту від радикальної партії.

Важким для письменника став 1914 рік: почалася Перша світова війна; воєнне лихоліття збіглося з особистою трагедією: у лютому 1914 р. померла дружина, залишивши його з трьома малолітніми дітьми. Більше В. Стефаник не одружувався. Попри це, громадську активність не припинив. Зокрема, брав найактивнішу участь у відзначенні 100-річчя з дня народження Т. Шевченка: виступав на мітингах, присвячених відкриттю пам'ятникам поетові, у Коломиї, Снятині, с. Вовчківці, м. Скала-Подільська та ін.

У березні 1915 року за фальшивим доносом Стефаника було заарештовано, проте завдяки клопотанням Марка Черемшини невдовзі звільнено. Якийсь час Стефаник жив у Відні, де після тривалої перерви розпочав другий період своєї творчості (1916–1933).

Уважно стежив за наростанням національно-визвольного руху в Україні, покладав великі сподівання на розбудову української державності. Після розпаду Російської імперії Стефаник гаряче вітав утворення УНР. 17 листопада 1917 року, виступаючи на велелюдному вічі в Снятині, він заявив, що в Наддніпрянщині «в найбільшій величі встає новий світ; звідти йде до нас світло для нашого розвою». Він очолював урядову делегацію (65 осіб) ЗУНР яка приїжджала у січні 1919 року до Києва у зв'язку з проголошенням Акту Злуки обох частин України в єдину соборну державу. Під час приїзду встановив зв'язки з діячами науки і культури, які посприяли виданню його творів: з 1919 року книжки Стефаника видаються в Харкові і Києві.

22
У Н І В Е Р С А Л
ДИРЕКТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ
РЕСПУБЛІКИ.

ІМЕНЕМ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ,
ДИРЕКТОРІЯ ОПОВІЩАЄ НАРОД УКРАЇНСЬКІЙ ПРО ВЕЛИКУ ПОДІЮ
В ІСТОРІЇ ЗЕМЛІ НАШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ.

3-ГО СІЧНЯ 1919 РОКУ В М. СТАЦІСЛАВІ УКРАЇНСЬКА
НАЦІОНАЛЬНА РАДА ЗАХІДНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБ-
ЛІКИ, ЯК ВИРАЗНИК ВОЛІ ВСІХ УКРАЇНЦІВ Б. АВСТРІЙСЬКОЇ ІМ-
ПЕРІЇ І ЯК НАДВИДИЛ ІХНІЛ. ЗАКОНОДАВЧИЛ. ЧИННИК, ТОРЖЕСТВЕН-
НО ПРОГОЛОСИЛА ЗЛУКУ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕС-
ПУБЛІКИ З НАДНІПРЯНСЬКОЮ УКРАЇНСЬКОЮ НАРОДНОЮ РЕСПУБЛІ-
КОЮ В ОДНОЦІЛЬНУ СУВЕРЕННУ НАРОДНУ РЕСПУБЛІКУ.

ВІТАЮЧИ З ВЕЛИКОЮ РАДІСТЮ ЦЕЛ. ІСТОРИЧНИЛ. КРОК ЗА-
ХІДНИХ БРАТІВ НАШИХ, ДИРЕКТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕС-
ПУБЛІКИ УХВАЛИЛА ТУЮ ЗЛУКУ ПРИНЯТИ І ЗДІЛСНЯТИ НА УМОВАХ,
ЯКІ ЗАЗНАЧЕНІ В ПОСТАНОВІ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОД-
НОЇ РЕСПУБЛІКИ ВІД 3-ГО СІЧНЯ 1919 РОКУ.

ОДНИНІ ВО ЄДИНО ЗЛИВАЮТЬСЯ СТОЛІТТЯМ ОДІРВАНІ ОД-
НА ВІД ОДНОЇ ЧАСТИНИ ЄДИНОЇ УКРАЇНИ - ЗАХІДНО - УКРАЇНСЬ-
КА НАРОДНЯ РЕСПУБЛІКА / ГАЛИЧИНА, БУКОВИНА, І УГОРСЬКА
УКРАЇНА / І НАДНІПРЯНСЬКА ВЕЛИКА УКРАЇНА.

ЗДІЛСНИЛИСЬ ВІКОВІЧНІ МРІЇ, ЯКИМИ ЖИЛИ І ЗА ЯКІ -
УМИРАЛИ КРАЩІ СИННІ УКРАЇНИ.

ОДНИНІ Є ЄДИНА НЕЗАЛЕЖНА УКРАЇНСЬКА НАРОДНЯ РЕС-
ПУБЛІКА.

ОДНИНІ НАРОД УКРАЇНСЬКІЛ., ВИЗВОЛЕНИЛ. МОГУТЬНИМ
ПОРІВОМ СВОЇХ ВЛАСНИХ СИЛ, МАЄ ЗМОГУ ОБ'ЄДНАННИМИ ДРУЖ-
НИМИ ЗУСИЛКАМИ ВСІХ СВОЇХ СИННІВ БУДОВАТИ НЕРОЗДІЛЬНУ
САМОСТІЛНУ ДЕРЖАВУ УКРАЇНСЬКУ НА БЛАГО І ЧАСТЯ ВСЬО-
ГО ПІ ТРУДОВОГО ЛЮДУ.

22 СІЧНЯ 1919 РОКУ
У М. КИЇВІ.

ГОЛОВА ДИРЕКТОРІЇ *А.В. Винниченко*

ЧЛЕНИ ДИРЕКТОРІЇ *Т.Г. Шевченко*
А.М. Коцюбинський *С.Ф. Жаренко*

Розуміючи великі заслуги Стефаника перед українським мистецьким словом, його новаторські здобутки, радянський уряд з пропагандивною метою призначив йому в 1928 р. персональну пенсію, а в 1931 р. у Харкові відзначив 60-ліття з дня його народження. Проте Стефаник у 1933 році відмовився від персональної пенсії, коли довідався про штучно створений голод і переслідування української інтелігенції. Дізнавшись про цю ситуацію, митрополит Андрій Шептицький призначив письменникові пенсію від Української греко-католицької церкви.

Стефаник попросив касира видати
призначену суму дрібними монетами. З
великою торбиною мідяків письменник
вийшов на майдан і роздав милостиню
жебракам з проханням помолитися за
убієнних голодом українців.

Останні роки життя письменник тяжко хворів. 7 грудня 1936 року помер, похований у рідному селі.

У 1941 році в будинку письменника в селі Русові відкрито літературно-меморіальний музей.

Ім'я Василя Стефаника носять:

Премія в галузі літератури і мистецтва — найвища в Івано-Франківській області відзнака, яку присуджує Івано-Франківська обласна державна адміністрація місцевим авторам.

Прикарпатський національний університет
Національна бібліотека у Львові

Публічна бібліотека у Києві

Вулиці у Львові, Тернополі, Коломиї, Стрию, Снятині

Коломийська спеціалізована школа І–ІІІ ст. ім. В. Стефаника

Снятинська ЗОШ І–ІІІ ст. ім. В. Стефаника у м. Снятині

Львівська СЗШ № 22

Дякую за увагу!